

*А. Ковальчук,
студентка,
С. Деньгаєва,
канд. пед. наук, старший викладач,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

XXI століття – епоха інформаційного суспільства. Необхідність нових знань, інформаційної грамотності, вміння самостійно здобувати знання сприяла виникненню нового виду освіти – інноваційного, в якому інформаційно-комунікаційні технології покликані зіграти системоутворюючу, інтегруючу роль.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) з кожним днем все частіше використовуються в навчальному процесі. Це вже не ексклюзивне нововведення, а життєва необхідність. Вони дають змогу вирішувати такі важливі педагогічні завдання, як розвиток творчої особистості, активізація пізнавальної діяльності, підвищення рівня мотивації при вивченні навчальних предметів, дають можливість впроваджувати принципово нові форми та методи навчання. Зокрема, на уроках іноземної мови за допомогою ІКТ можливо найкраще використовувати візуальний фактор та розвивати пізнавальну мотивацію учнів до отримання нових знань.

Використання ІКТ на уроках іноземної мови є предметом пильної уваги науковців. Це питання досліджували у своїх працях Л. Морська (Застосування інформаційних технологій у навчанні іноземних мов), П. Сердюков (Теоретичні основи навчання іноземних мов у мовному вузі з використанням інформаційних технологій), О. Сергеєва (Процес використання комп'ютерних програм на уроках англійської мови), Н. Фоміних (Історичні засади застосування інформаційно-комунікаційних технологій у викладанні іноземних мов), Н. Яциніна розробила модель формування інформаційно-технологічної компетенції майбутнього вчителя в навчальному процесі та інші [1: 125].

Інформаційно-комунікаційні технології – сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, обробки, зберігання, розповсюдження, демонстрації та використання даних в інтересах їх користувачів [2: 7].

Навчання різним видам мовленнєвої діяльності (письмо, говоріння, аудіювання, читання) є основним компонентом змісту навчання іноземної мови. Використання інформаційно-комунікаційних технологій при розвитку навичок в даних видах мовленнєвої діяльності допомагає вирішити такі дидактичні завдання, як: збагачення словникового запасу, розвиток вимови, граматичних і лексичних навичок, навчання діалогічного мовлення, письма, читання, контроль за сформованістю комунікаційних навичок молодших школярів.

Вчителі можуть застосовувати ІКТ на всіх етапах навчання. У початковій

школі необхідно організувати роботу так, щоб сучасні інформаційні технології стали сильним психологічним засобом розвитку мотивації молодших школярів, засобом підтримки і розвитку стійкого інтересу до вивчення іноземної мови.

А. Федоренко зазначає, що використання інформаційно-комунікаційних технологій у початковій школі сприяє підвищенню мотивації молодших школярів до вивчення англійської мови, формуванню іншомовних навичок і вмінь учнів, розвитку їх загальної інформаційної культури. ІКТ також дозволяють вчителю здійснювати диференційований та індивідуальний підходи до навчання, урізноманітнити навчальну діяльність, застосовувати додаткові форми контролю знань, навичок і вмінь учнів, вдосконалити процес підготовки до уроків. В умовах інформаційного суспільства ІКТ стали не просто віянням часу, а необхідністю, пошуком нового сенсу уроку та умовами оптимізації та інтенсифікації навчально-виховного процесу в цілому [3: 4].

К. Руцька вважає, що використання ІКТ на уроках сприяють активізації уваги, сприйняття, мислення, уяви, пам'яті, творчих здібностей і пізнавальних інтересів, що є пріоритетною метою уроків в початковій школі [4: 24].

Таким чином для навчання іноземної мови у початковій школі найбільш доцільно використовувати наступні засоби ІКТ:

1. Мультимедійні презентації дозволяють подавати інформацію в різних форматах, що робить засвоєння учнями матеріалу найбільш продуктивним. Застосування мультимедійних презентацій на уроках іноземної мови дозволяє вирішити такі завдання:

- сприяють формуванню навичок контролю і самоконтролю;
- сприяють активізації пізнавальної діяльності учнів;
- дозволяють учням самостійно працювати над навчальним матеріалом.

2. Інтерактивна дошка. Працюючи з інтерактивною дошкою вчитель знаходиться постійно в центрі уваги і підтримує постійний контакт з класом. Залежно від мети і змісту уроку іноземної мови інтерактивна дошка може бути використана на різних етапах навчання:

- у вивченні нового матеріалу (ілюстрування матеріал наочними засобами);
- в рішенні навчальних завдань (складання плану роботи; відпрацювання нових навичок і умінь).

У роботі з молодшими школярами завжди стоїть питання про концентрацію уваги учнів під час уроку. З використанням інтерактивної дошки легко зберегти концентрацію уваги учнів під час уроку, за рахунок наочності і більш швидкого темпу уроку. Таким чином, учні швидше засвоюється навчальний матеріал, і в результаті підвищується успішність кожного учня, що якісно підвищує рівень сучасної освіти.

На уроках іноземної мови застосування інтерактивної дошки дає широку можливість використовувати Інтернет ресурси.

3. Інтернет-ресурси, зокрема електронні словники та підручники, електронні енциклопедії та бібліотеки які дозволяють учням та вчителям знаходити необхідну та цікаву інформацію [5: 14].

4. Застосування мультимедійного проектора на уроках іноземної мови в початкових класах [6: 96]:

- покращує сприйняття і підвищує якість засвоєння навчального матеріалу;
- сприяє розвитку в учнів навичок контролю і самоконтролю;
- робить уроки наочними, технології розвиваючого навчання, дозволяють організувати на уроці учнівську діяльність;
- надає широкі можливості для індивідуалізації та диференціації навчання.

5. Використання різних комп'ютерних, навчальних програм, які надають можливість використовувати як готові навчальні матеріали (ігри, пісні, навчальні відео, аудіо-матеріали тощо), так і розробляти власні дидактичні матеріали (кросворди, головоломки, бінго-картки, настільні ігри, кубики, тести, вікторини, аудіо, відео файли та інші цікаві матеріали) [7: 186].

У зв'язку з пандемією у світі та поширенням коронавірусної інфекції COVID-19 в Україні період карантину став для учасників освітнього процесу справжнім випробуванням. Вчителі почали широко використовувати платформу дистанційного навчання Googleclassroom.

Дана платформа має усі функції, які необхідні для забезпечення ефективного формування навичок та вмінь читання, говоріння, аудіювання та письма при викладанні іноземної мови. Платформа Googleclassroom дає можливість спілкування з реальними співрозмовниками і носіями іноземної мови, що просто незамінне для практики спілкування на іноземною мовою, а також дає можливість для організації самостійної роботи молодших школярів, для їх самореалізації та саморозвитку [8: 320].

Коли вчителі в початковій школі використовують інформаційно-комунікаційні технології в процесі навчання іноземної мови, то вони розвивають високу навчальну мотивацію до оволодіння іноземною мовою; забезпечують високі якісні показники успішності учнів; комплексного розв'язання завдань освіти і виховання. Робота з ІКТ сприяє підвищенню інтересу до навчання, дає можливість в повній мірі реалізувати особистісно-орієнтований підхід в навчанні.

Відмітимо, що вчителі початкових класів до 35 років на уроках іноземної мови гарно володіють технікою, обізнані з інноваційними програмами, використовують їх у своїй роботі, адаптовуючи під власні потреби, а от вчителі дещо старшого віку використовують стандартні програми, з якими знайомі, вони володіють комп'ютером і комп'ютерними технологіями на низькому рівні, проте бажають навчитись використовувати ресурси Інтернету з метою збору пізнавальної інформації. Отже, віковий аспект відіграє важливу роль у використанні ІКТ.

Вважаємо, що використання ІКТ сприяє розвитку творчої, інтелектуально розвиненої особистості, яка здатна орієнтуватися в інформаційному просторі на сьогоднішній день, готової до безперервного розвитку і самоосвіти. Практикою багатьох вчителів початкової школи підтверджується, що інформаційні технології на уроках іноземної мови дозволяють молодшим школярам міцно опанувати всіма видами мовленнєвої діяльності в захоплюючій для них формі, а це суттєво відбивається на якості знань.

Таким чином, ми виявили, що використання ІКТ робить уроки іноземної

мови більш яскравими, незабутніми, емоційними, і, як результат, підвищує їх ефективність. Відповідно засвоєні молодшими школярами знання, стануть міцною основою, на яку зможуть опиратися учні в основній школі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Пінчук І. О. Використання сучасних інноваційних технологій при підготовці майбутніх учителів англійської мови початкових класів. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 22 (257), Ч. ІХ, – 2012. – С. 124-132

2. Швачич Г. Г., Толстой В.В., Петречук Л. М., Іващенко Ю.С., Гуляєва О. А., Соболенко О. В. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології: Навчальний посібник. – Дніпро: НМетАУ, 2017. – 230 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://nmetau.edu.ua/file/ikt_tutor.pdf

3. Федоренко А., Зимовець О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках англійської мови у початковій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://eprints.zu.edu.ua/>

4. Руцька К. О. Використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках в початковій школі: Навчально-методичний посібник. – Вінниця: ММК, – 2016. – 79 с.

5. Павлючик І. А. Використання навчальних інтернет-ресурсів на уроках іноземної мови. тематичний збірник праць / Упоряд.: А. А. Волосюк; за заг. редакцією А. О. Лавренчука. – Рівне : РОППО, 2013. – С. 13-16.

6. Осадчий В. В. Використання мультимедійного проектора та електронної інтерактивної дошки в навчально-виховному процесі ВНЗ: [навч.-метод. посіб.] / Осадчий В. В., Осадча К. П., Сердюк І. М. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2011. – 132 с.

7. Зимовець О. А. Зміст спецкурсу «Використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності вчителя іноземної мови у початковій школі» //Перспективи раннього навчання іноземних мов в Україні та за кордоном: монографія/ за ред. І. В. Самойлюкевич. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка. – С. 181-196.

8. Романюк С. М. Дистанційне навчання іноземної мови: порівняльний аналіз сучасних платформ та онлайн-сервісів. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. – Харків, 2016. № 1 (11),– С. 318-325.